

POBOŽNOSTI

Trajanje kateheze: 90 minuta

Broj sudionika: 10-12

Dob sudionika: srednjoškolci/studenti

Ciljevi:

- definirati pobožnost
- upoznati razne vrste pobožnosti
- spoznati važnost pobožnosti za duhovni rast i razvoj

Sredstva:

- listovi za rad
- prazni A4
- olovke i/ili boje
- trakice s postajom ili otajstvom

Oblici rada:

- frontalni
- pojedinačni
- grupni

Metodički postupci:

- razgovor
- čitanje
- stvaralačko izražavanje

MOLITVENI POČETAK

>>> animator zamoli da sudionici zauzmu ugodan položaj, te meditativno pročita molitvu

Želio bih naći nove riječi, otkriti nove izričaje,

da ti ljepše mogu izraziti svoju ljubav, ljubav koja će biti uvijek nova, nikada stara.

Želio bih svim silama duha i srca iznaći novi, topliji način,

da izrečem i opjevam dubinu svoje povezanosti s tobom.

Želio bih sabrati najljepše misli i najuzvišenije ideje,

da ti na dosad neviđeni način dokažem svoje poštovanje.

Želio bih do dna iskoristiti svoje talente, napreći sile uma

i naći riječi nečuvene, jedinstvene ljepote,

kojom bih dao ime svojem sveukupnom zanosu.

A, evo ti, Gospodine, koji vidiš kako su moje misli sitne i siromašne,

ne tražiš nikakvih iznašašća, nikakvih genijalnih riječi;

ti voliš čuti kad jednostavno kažem – da te volim.

MOTIVACIJA S NAJAVOM TEME

>>> nakon nekoliko trenutaka tišine, animator nastavlja...

- Ima li nešto što vas je u ovoj molitvi dotaklo, nešto što vas se posebno dojmilo?
- Koliko smo skloni s Bogom razgovarati u dubini svoga srca i iz dubine svoga srca?
- Znamo li ponekad sami naći riječi koje želimo uputiti Gospodinu? Da li samo kad ga za nešto molimo ili i kad mu zahvaljujemo?
- Za što sve treba moliti?
- A za što zahvaliti?

Malo ćemo danas razmišljati i govoriti o tome na koje sve načine ljudi stupaju u odnos s Bogom. Najlakše je definirati ono što svi već znate, jer smo kao djeca to naučili, da je MOLITVA razgovor s Bogom. O molitvi ste razgovarali neki dan pa nećemo govoriti direktno o molitvi već o jednom obliku molitve, i to pučke ili narodne, a nazivano ih POBOŽNOSTI.

- Što bi bile pobožnosti? Kako bismo ih pokušali definirati?

>>> animator dopušta da sudionici iznesu svoje definicije, a zatim dopunjuje...

Pobožnost je zajednički oblik pučke molitve izvan strogih liturgijskih okvira, često pred izloženim Presvetim; redovito nedjeljom poslije podne. (Rupert Berger, Mali liturgijski leksikon, KS, Zagreb 1993., str. 111.). To je samo jedna od definicija pobožnosti. Naravno, one se mogu „obavljati“ i ujutro i u podne i bilo kojim danom. Narod je razvio mnogo vrsta pobožnosti. Koje sve pobožnosti poznajete?

>>> nakon što oni nabroje što znaju, animator nastavlja...

Postoje različite vrste pobožnosti; prema Blaženoj Djevici Mariji, svecima, srcu Isusovu, razne pobožnosti u koje su uključeni post i nemrs, razna bdijenja, križni put, prvi petak... i vjerojatno ih ima još puno više jer svaki kraj razvija neku svoju pobožnost s obzirom na karakter. Izdvojit ćemo danas neke pobožnosti i o njima ćemo pokušati više razmišljati.

Danas ćemo razmišljati o sljedećim pobožnostima: (1) pobožnost prvih petaka u mjesecu, (2) Gospina krunica, (3) put svjetla, (4) bdjenje.

RAD U SKUPINAMA

Podijelit ćemo se u četiri skupine. Svaka skupina dobit će jedan list s pobožnošću. Pročitat ćete tekst i razgovarati o njemu, te obilježiti tekst po uputi. Naglasak je u ovome dijelu na razgovoru, na duhovnom obogaćivanju vlastitim iskustvima. Za taj rad imat ćete tridesetak minuta, a nakon toga jedan će iz skupine iznijeti o čemu ste razgovarali, a svi ostali imat će priliku reći i svoje dojmove i doživljaje, te vlastita iskustva.

>>> animator ostavlja sudionike da rade u manjim skupinama

Pobožnost prvih petaka u mjesecu

(1. skupina)

Pobožnost prvog petka u mjesecu zauzela je u katoličkom svijetu našeg vremena neslućene razmjere. Prvi petak je za milijune vjernika postao mali blagdan Srca Isusova, blagdan duše i mjesečna duhovna obnova. Tu je pobožnost pokrenuo sam Spasitelj kad se jednoga prvog petka u mjesecu ukazao službenici svojoj Margareti Mariji i izrazio želju da ga taj dan primamo u sv. Pričesti s nakanom da mu pružimo zadovoljštinu za sve uvrede, nemarnosti i prezir što mu ih ljudi nanose u presvetom Sakramentu.

S primanjem zadovoljštinske sv. Pričesti na prve petke u mjesecu, Spasitelj je povezo jedno "veliko obećanje". U ljubavi svoga Presvetog Srca izjavio je Margareti Mariji, da oni koji budu primali zadovoljštinsku sv. Pričest na prve petke kroz devet mjeseci, neće umrijeti u nemilosti ni bez sv. sakramenata i da će im njegovo božansko Srce biti sigurno utočište na času smrti. Tu devetnicu prvih petaka dosta je obaviti jednom u životu. No tko ju je jednom obavio, taj više neće moći lako zaboraviti na blagoslovne učinke te pobožnosti pa će osjećati pravu potrebu da to nastavi i dalje. Time će si najsigurnije izmoliti od Boga veliku milost ustrajnosti u dobru do smrti i samu sretnu smrt. Zato se ta devetnica ponekad zove i "devetnica spasa". Po F. Alcaniz "Osobna posveta Presvetom Srcu Isusovu".

Prvi petak u mjesecu je dan koji je posvećen Srcu Isusovom. Isus želi da štujemo Njegovo Presveto Srce, te je tražio da se uvede slavljenje njegova blagdana. Sv. Margareta Marija imala je od 1673. do 1675. nekoliko viđenja Srca Isusova. U jednom od posljednjih koje se obično zove 'veliko ukazanje' a zbilo se 16. lipnja 1675., u tijelovskoj osmini Isus daje nalog za

uvođenje blagdana Srca Isusova: Stoga od tebe tražim da prvi petak nakon tijelovske osmine bude posvećen naročitom blagdanu u čast moga Srca, da mu se na taj dan učini časna naknada i oprostjenja naknadnom pričešću kako bi se naknadilo za sve nedostatke poštovanja dok je moje tijelo u Euharistiji bilo izloženo na oltarima. (...) Obećajem ti da će se moje Srce raširiti da obilno izlije bujice svoje božanske ljubavi na sve one koji mu budu iskazali tu čast i koji će nastojati da je i drugi iskazuju.

Dvanaest obećanja Srca Isusova onima koji će odgovoriti njegovim željama da učine te Ono bude poznato, ljubljeno i čašćeno:

1. Dat će svima potrebne pomoći u njihovom staležu.
2. Kroz pobožnost njegovom Srcu udijelit će pomoć obiteljima koje imaju kakve potrebe i ujedinit će razdijeljene obitelji.
3. Tješit će ih u svim njihovim nevoljama.
4. Bit će im sigurno utočište u životu i napose u času smrti.
5. Udijelit će obilan blagoslov na sve njihove pothvate.
6. Grješnici će naći u njegovom Srcu izvor i ocean milosrđa.
7. Kroz pobožnost njegovu Srcu privest će prvotnoj revnosti redovničke zajednice i pojedine vjernike.
8. Revne duše uzdići će se u kratkom vremenu do veliko savršenosti.
9. Blagoslovit će sva mjesta gdje slika njegova Srca bude izložena.
10. Svima koji budu radili oko spasenja duša, dat će milost da taknu i najokorjelija srca.
11. Svi koji budu širili ovu pobožnost, dok budu ustrajali u tom poslu, imat će imena upisana u njegovu Srcu.
12. Jednog petka, za vrijeme svete pričesti, On mi je, uputio ove riječi: "U prekomjernom milosrđu svoga Srca, obećajem ti, da će njegova svemoguća ljubav udijeliti milost konačne pokore svima onima, koji se budu pričestili kroz devet prvih petaka uzastopce. Neće umrijeti u mojoj nemilosti, niti bez svetih sakramenata. Moje Srce bit će im sigurno utočište u tom posljednjem času. Ovo 12. obećanje još se zove i Veliko obećanje. Brojni čudesni događaji potvrdili su istinitost ovoga obećanja.

RAZGOVARAJTE:

- Kako vas se dojmila ova pobožnost?
 - Pokušajte insert metodom zabilježiti ono što vam je bilo poznato (obilježite kvačicom), ono što ste novo saznali (obilježite uskličnikom) i ono o čemu biste više voljeli saznati (obilježiti upitnikom).
 - Jeste li kada sami sudjelovali u tome, kakvi su vam bili dojmovi?
 - Što općenito mislite o pučkim pobožnostima?
-

Gospina Krunica

(2. skupina)

Krunica je jednostavna molitva satkana od temeljnih molitava naše vjere: Vjerovanje, Očenaš, Zdravo Marijo. U taj niz utkana je molitva kojom slavimo Presveto Trojstvo u ime cijelog svemira: Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. Ako poznaješ Boga, našao si prijatelja iznad svih, ako znaš moliti, Bog te čuje i uslišit će tvoju molbu, ako se vežeš uz Boga, nitko više neće moći uništiti tvoj život, ako zaista tražiš Boga, On će ti oprostiti sve tvoje ludosti, ako nađeš Boga, otkrio si puninu svog života. Ako nađeš put do Krista i čuješ Božju riječ, ti ćeš osjetiti Božju blizinu i Bog je tvoj dom. Krunica ti pokazuje kako je Isus živio, Krunica je tvoj zajednički put s Kristom, vodi te k Ocu, daje ti Duha i snage, vodi te na visinama života, na vrhunce radosti i mira, Pokazuje ti goruće ideale i veličanstvenost vječnog života. Moli krunicu svakodnevno, tako ćeš svakodnevno napredovati.

Bog je tvoj Otac! On se brine o tebi i voli te. Njega možeš za sve moliti, jer On želi da živiš i da imaš život u punini. Bog je svet: bezgranična, neopipljiva, goruća vatra. Tko njega spozna, klanja se pred njim pun strahopoštovanja. Ako dođeš Bogu, On postaje središtem tvog života. Tvoj oslonac, tvoj smisao i cilj, tvoja čvrsta osnova, tvoje blago i sreća. Ako dođeš k Bogu, On dolazi k tebi: Dođi kraljevstvo Tvoje! Boga ćeš naći ako tražiš Njegovu volju: Budi volja Tvoja! Većina ljudi živi daleko od Boga, jer žele biti "slobodni". Ali bez Boga čovjek gubi temelj i oslonac, smisao i cilj. Vрати se natrag kući, k Ocu, i ostani mu vjeran. Oprosti nam duge naše! Ali Bog će ti oprostiti samo ako imaš ljubavi, jer Bog je Ljubav; prestani dakle s neprijateljstvima. Inače ti Bog neće oprostiti. Život je odlučivanje između dobra i zla, između

Boga i čovjekovog ja: Ne uvedi nas u napast! Iz đavoljeg kruga krivice i udaljenosti od Boga može nas izbaviti samo Jedan: Bog je Izbavitelj, Spasitelj i Osloboditelj: Izbavi nas od zla!

Zdravo Marijo - Zašto se molimo Mariji?

Marija je put kojim je Bog došao k nama: kroz Mariju smo primili Isusa, a kroz Isusa ćemo naći put Bogu Ocu. Put kojim je Bog došao k nama i za nas je najsigurniji put da dospijemo k Bogu: Marija nam pokazuje Isusa, Isus nam pokazuje Oca! Kroz Mariju ćeš dospjeti do Isusa, kroz snažnu vjeru do Njegove riječi. To je iskustvo kršćanstva počevši od proganjanje Crkve prvih stoljeća do današnjih dana. Danas je kod mnogih poljuljana vjera. Vjeruju u razum, slobodu, napredak, ali ne više u božanstvo Krista. No samo je On Put, Istina i život. Bez njega nitko ništa ne zna o Bogu, o onostranosti, o vječnom, o svrsi i cilju života. Samo on poznaje Oca. Ako želiš iskusiti duboku vjeru u Isusa Krista, moli svakodnevno krunicu. Tada će Marija i tebi donijeti Gospodina, to joj je naložio Bog. Ona je Majka Božja, Majka vjere, Majka Crkve. Ona je i tvoja Majka. Ako je Marija tvoja majka, zauvijek ćeš imati Boga za Oca. Prihvati Mariju u svoj život!

OTAJSTVA KRUNICE:

RADOSNA

1. Koga si, Djevice, po Duhu Svetom začela.
2. Koga si, Djevice, Elizabeti u pohode nosila.
3. Koga si, Djevice, rodila.
4. Koga si, Djevice, u hramu prikazala.
5. Koga si, Djevice, u hramu našla.

SLAVNA

1. Koji je od mrtvih uskrsnuo.
2. Koji je na nebo uzašao.
3. Koji je Duha Svetoga poslao.
4. Koji je tebe, Djevice, na nebo uzeo.
5. Koji je tebe, Djevice, na nebu okrunio.

ŽALOSNA

1. Koji se za nas krvavim znojem znojio.
2. Koji je za nas bičevan bio.
3. Koji je za nas trnjem okrunjen bio.
4. Koji je za nas teški križ nosio.
5. Koji je za nas raspet bio.

SVJETLA

1. Koji je na rijeci Jordanu kršten bio.
2. Koji nam se na svadbi u Kani objavio.
3. Koji nam je kraljevstvo Božje navijestio i na obraćenje nas pozvao.
4. Koji se na gori preobrazio i svoju nam slavu objavio.
5. Koji nam se u otajstvu euharistije darovao.

RAZGOVARAJTE:

- Kako vas se dojmila ova pobožnost?
 - Pokušajte insert metodom zabilježiti ono što vam je bilo poznato (obilježite kvačicom), ono što ste novo saznali (obilježite uskličnikom) i ono o čemu biste više voljeli saznati (obilježiti upitnikom)
 - Jeste li kada sami sudjelovali u tome, kakvi su vam bili dojmovi?
 - Što općenito mislite o pučkim pobožnostima?
-

Put svjetla

(3. skupina)

Put Svjetla je pobožnost koja je nastala po uzoru na Put Križa - Križni put. 14 postaja Svjetla moli se od Uskrsa do Duhova. Kao što smo u Križnom putu molitvama i razmatranjima uz postaje pratili Krista u njegovoj mucu, tako na Putu Svjetla pratimo uskrslog Gospodina do trenutka kad šalje Duha Svetoga svojim nasljednicima na zemlji. Kroz tu lijepu pobožnost možemo iskazati svoju ljubav i privrženost gospodinu i učvrstiti svoju vjeru u onom dijelu koji je svakom kršćaninu najvažniji, u vjeri u Uskrsnuće koje nam je Isus svojim čudesnim povratkom nakon smrti na križu približio i posvjedočio. Jer, jedno je govoriti da vjerujem u uskrsnuće tijela i život vječni, ili to povremeno osjetiti, a drugo je to uistinu stalno živjeti svakom stanicom, svakom mišlju ovog svog zemaljskog bića.

Postaje Puta Svjetla:

1. postaja: Isus uskrsnu od mrtvih
2. postaja: Isusovi učenici dolaze na prazan grob
3. postaja: Uskrsnuli Isus ukazuje se Mariji Magdaleni
4. postaja: Uskrsnuli Isus s učenicima putuje u Emaus
5. postaja: Uskrsnuli Isus objavljuje se u lomljenju kruha
6. postaja: Uskrsnuli Isus ukazuje se učenicima
7. postaja: Uskrsnuli Isus daje vlast otpuštanja grijeha
8. postaja: uskrsnuli Isus utvrđuje vjeru Tome apostola
9. postaja: Uskrsnuli Isus susreće svoje učenike na Tiberijanskome jezeru

10. postaja: Uskrsnuli Isus apostolu Petru daje vodstvo u ljubavi
11. postaja: Uskrsnuli Isus učenicima povjerava sveopće poslanje
12. postaja: Uskrsnuli Isus uzlazi na nebo
13. postaja: Apostoli s Marijom čekaju silazak Duha Svetoga
14. postaja: Uskrsnuli Isus učenicima šalje obećana Duha

RAZGOVARAJTE:

- Kako vas se dojmila ova pobožnost?
- Pokušajte insert metodom zabilježiti ono što vam je bilo poznato (obilježite kvačicom), ono što ste novo saznali (obilježite uskličnikom) i ono o čemu biste više voljeli saznati (obilježiti upitnikom)
- Razgovarajte o označenom.
- Jeste li kada sami sudjelovali u tome, kakvi su vam bili dojmovi?
- Što općenito mislite o pučkim pobožnostima?

Bdjenje

(4. skupina)

Danas bdjenja ima mnogo, uoči velikih svetkovina ili nekog posebnog događaja, uz čitanje Svetoga pisma, pjevanje i molitvu. Majka svih bdjenja jest vazmeno bdjenje. Po njemu su i ostale svetkovine dobile bdjenje, a nije rijetkost u samostanima bdjenje nedjeljom. Običaj bdjenja pokazuje da je osnovna karakteristika kršćanskog života eshatološka, očekivanje Gospodinova dolaska.

Koja sve bdjenja poznajemo?

Vazmeno bdjenje – to smo već spomenuli. Središnje je bogoslužje u crkvenoj godini. Izabrani narod Staroga zavjeta u toj je noći slavio svoj izlazak iz egipatskog ropstva, a mi kršćani slavimo Kristov izlazak iz grobne tmine u novi život - slavimo njegovo uskrsnuće. Vazmeno bdjenje raspoređeno je u četiri dijela: služba svjetla, služba riječi, krsna služba i euharistijska služba. Na početku službe svjetla svećenik blagoslivlja vatru. Na toj vatri zapalit će se uskrsna

svijeća - simbol uskrsloga Krista. Upaljena uskrsna svijeća, zatim se unosi u mračnu crkvu i na njoj se pale svijeće nazočnih vjernika. Uz povik Svjetlo Kristovo crkva se polako osvjetljuje, dok ne bude potpuno osvjetljena. Kada se upale sva svijetla, a svećenik u pratnji poslužitelja stigne do oltara, svečano se pjeva Hvalospjev uskrsnoj svijeći - radosna pohvala uskrsnoj svijeći, koja nas poziva da kličemo od radosti jer je Kristovo svjetlo pobijedilo snage mraka i donijelo život. U službi riječi najprije slijede čitanja iz Starog zavjeta koja nas sjećaju na velika djela koja je Bog kroz povijest učinio za svoj Izabrani narod, no prije svega naglašavaju veliku istinu da smo od Boga i da bez njega ne možemo postojati. Nakon svečane Slave (Pjesan hvale Bogu Stvoritelju i Otkupitelju ljudi) slijede novozavjetna čitanja, Poslanica i Evanđelje, koje naviještaju radosnu vijest o Kristovoj pobjedi za sve ljude. Na početku krsne službe blagoslivlja se voda i moli blagoslovna molitva. Nakon toga slijedi obnova krsnih obećanja. Završni dio Vazmenog bdijenja je euharistijska služba. U vazmenoj noći pod posvećenim prilikama kruha i vina primamo najstvarniju prisutnost uskrslog Krista i njegova Duha.

Duhovsko bdjenje – bdjenje uoči blagdana Duhova. Već odavno postoji u crkvi, ali su ga negdje pomalo zanemarili. Riječ je o svetkovini kojom se vjernici prisjećaju silaska Duha Svetoga na Mariju i apostole, što se dogodilo 50 dana nakon Isusova uskrsnuća, a u puku je uvriježen naziv Duhovi. Duh Sveti dolazi tamo gdje su mir, red, ljubav i prijateljstvo. U Duhovskom bdjenju iščekujemo toga Duha, njegove darove: mudrost, razum, savjet, jakost, znanje, pobožnost i strah Božji. A također molimo i za plodove Duha, a to su: ljubav, radost, mir, strpljivost, velikodušnost, uslužnost, dobrota, krotkost, vjernost, blagost, suzdržljivost i čistoća.

Holywin – bdjenje uoči svetkovine Svih svetih. Prvi puta održano je u zagrebačkoj župi na Peščenici 2003. godine i otada se održava svake godine na raznim mjestima. Cilj ovoga bdjenja jest slaviti život, život svih proglašanih svetaca, kao i onih koji su svojim životom zaslužili svetost, ali nisu uzdignuti na svetost oltara. Kratkim igrokazima i skečevima pokazuju se životopisi svetaca, kako onih poznatih, tako i onih manje znanih. No cilj projekta nije saznati sve o pojedinom svecu, već posvjestiti sebi i ostalim vjernicima da smo pozvani na svetost da nas svaki naš korak, svaka misao i svaka riječ vodi k svetosti. Jer, svetac se ne rađa, svecem se postaje svaki dan. I dok većina stanovništva ovoga svijeta brine o tome hoće li te večeri imati najljepši kostim i koliko će novaca potrošiti za taj kostim, mladi vjernici te

večeri žele obući „kostim svetosti“ te žele pokazati i drugima da su svi pozvani zajedno podijeliti taj isti kostim u koji nas oblači Krist.

Trodnevnice i devetnice – duhovne obnove, u trajanju tri ili devet dana služe kao priprava za veće crkvene blagdane u zajednici ili osobno na neku nakanu. Nastale su po uzoru na trodnevnu pripravi za Vazam. Devetnica jest zapravo trodnevnic X3. Često vjernici uz „obavljanje“ trodnevnice ili devetnice poste ili ne mrse.

Neke trodnevnice:

1. Blažene Majke Terezije iz Kalkute – za obraćenje
2. Svetom Josipu – kao priprava za blagdan
3. Presvetome Trojstvu
4. Blaženom Alojziju Stepincu – za jakost u ustrajnosti u vjeri

Neke devetnice:

1. Prečistom srcu Marijinu – na vlastitu nakanu
2. Presvetom srcu Isusovu – na vlastitu nakanu
3. Za duše u čistilištu
4. Svetoj Josemariji za posao...

RAZGOVARAJTE:

- Kako vas se dojmila ova pobožnost?
- Pokušajte insert metodom zabilježiti ono što vam je bilo poznato (obilježite kvačicom), ono što ste novo saznali (obilježite uskličnikom) i ono o čemu biste više voljeli saznati (obilježiti upitnikom)
- Razgovarajte o označenom.
- Jeste li kada sami sudjelovali u tome, kakvi su vam bili dojmovi?
- Što općenito mislite o pučkim pobožnostima?

SINTEZA

>>> nakon tridesetak minuta počinje izlaganje te zajednički razgovor

>>> dobro je da u tom dijelu bude prisutan svećenik koji može odgovoriti na eventualna pitanja mladih

MOLITVENI ZAVRŠETAK

>>> nakon razgovora završavamo jutarnji dio molitvom Zlatne krunice

>>> moli se običnom krunicom, i to ovako:

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Umjesto "Vjerovanja": Slatko Srce mog Isusa, daj da te ljubim sve više!

Umjesto "Oče naš" moli:

Vječni Oče, prikazujem ti predragocjenu Krv

Isusa Krista kao zadovoljštinu za svoje grijeh

i za potrebe svete Crkve.

Umjesto Zdravomarije:

Isuse, blaga i ponizna Srca,

učini srce moje po Srcu svojemu.

Umjesto Slava Ocu:

Slatko Srce Marijino - budi spasenje moje!

Na kraju izmoli: Očenaš... Zdravomarijo... Slava Ocu...